

Raadsinformatiebrief

Onderwerp	: Implementatie omgevingswet
Aanleiding	: toezegging BIO 23 januari 2020
Datum	: 24 maart 2020
Portefeuillehouder	: Arjan Kraijo
Schrijver	: Marco Kleverwal

Geachte leden van de gemeenteraad,

Tijdens de bijeenkomst voor informatie en opinie (BIO) over de Omgevingswet van 23 januari jongstleden heeft wethouder Kraijo u toegezegd u nader te informeren de (tijdelijke) situatie na 1 januari 2021 als deze wet in werking is getreden.

De invoering van de Omgevingswet is een omvangrijke operatie waar een aantal jaren voor uit getrokken wordt. Om u een beter beeld van deze operatie te geven, gaan wij in deze brief nader in op de volgende onderwerpen:

1. Invoering van de Omgevingswet. Uitleg over de periode van 1 januari 2021 tot 1 januari 2029. Dit tijdvak wordt gezien als een overgangsfase naar het werken met de Omgevingswet. In 2029 wordt volledig volgens de Omgevingswet gewerkt.
2. Een nieuw toetsingskader of toch (nog) niet? Op 1 januari 2021 ontstaat een omgevingsplan van rechtswege. Wat betekent dat en uit welke onderdelen bestaat dat omgevingsplan van rechtswege dan?
3. De bruidsschat. Meer specifiek zal worden ingegaan op (de inhoud van) de bruidsschat: een set van Rijksregels welke per 1 januari 2021 onderdeel uitmaken van het omgevingsplan van rechtswege.
4. Veranderingen voor college en raad. Wij willen deze raadsinformatiebrief afsluiten met een overzicht van de veranderingen van uw én onze bevoegdheden op het gebied van ruimtelijke plannen en besluiten. Ook de manier van werken wordt in dit onderdeel kort belicht.

Invoering van de Omgevingswet

De Omgevingswet gaat over de fysieke leefomgeving en treedt op 1 januari 2021 in werking. De consequenties en uitwerking van de wet zullen dan niet meteen in volle omvang merkbaar zijn. Zo hoeft er bijvoorbeeld niet meteen een, volgens de wet verplichte, omgevingsvisie te zijn vastgesteld. Wel zal op 1 januari 2021 het Omgevingsloket open moeten zijn om per die datum vergunningen aan te kunnen vragen en in behandeling te kunnen nemen.

Het is dus een misvatting dat gemeenten op 1 januari 2021 helemaal op orde moeten zijn. Na de inwerkingtreding volgt nog een aantal jaren waarin gemeenten stapsgewijs gaan ontdekken hoe de instrumenten van de wet kunnen worden ingezet.

De VNG helpt gemeenten tijdig klaar te zijn voor de Omgevingswet. Dit doet zij onder meer met de opstelling van een lijst van vereisten welke laat zien wat gemeenten minimaal moeten regelen voor 1 januari 2021 om klaar te zijn voor de invoering van de Omgevingswet. De VNG maakt een onderscheid naar juridische en bedrijfsmatige eisen en geeft daarnaast een aantal adviezen:

- Juridische eisen: dit zijn eisen die terug te voeren zijn op verplichtingen in wet- en regelgeving. Een voorbeeld is het kunnen ontvangen én beoordelen van aanvragen en meldingen;
- Bedrijfsmatige eisen: hoewel niet juridisch verplicht, worden deze eisen wel noodzakelijk geacht voor het uitvoeren van de wet. Een voorbeeld is het inrichten van het proces rond participatie;
- Adviezen: niet verplicht per 1-1-21, maar wel noodzakelijk voor het (op termijn) bereiken van de doelen van de Omgevingswet. Een voorbeeld is het maken van een planning/plan van aanpak voor een nieuw omgevingsplan.

Alblasserdam gebruikt de lijst van de VNG voor het inplannen van werkzaamheden en aanbrengen van focus. Wij doen dit niet alleen. De VNG ondersteunt gemeenten met zogenoemde Regionaal Implementatiecoaches Omgevingswet en we werken samen in regioverband en met de uitvoeringsdiensten zoals de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid.

In 2020 zijn de inspanningen er vooral op gericht om het omgevingsloket op 1 januari 2021 te openen. Ook worden de werkzaamheden om te komen tot een omgevingsvisie opgestart omdat deze visie wordt gezien als een belangrijke onderlegger voor het uiteindelijke omgevingsplan. Maar deze visie zal niet op 1 januari 2021 aanwezig zijn; hiervoor nemen wij de tijd. Deze omgevingsvisie zal uiterlijk in 2023 moeten zijn vastgesteld.

Een nieuw toetsingskader of toch (nog) niet?

Per 1 januari 2021 verdwijnen er een groot aantal van de huidige wetten en regels omdat deze worden vervangen door de Omgevingswet. In de bijlagen, behorend bij deze raadsinformatiebrief treft u een overzicht aan van de wet- en regelgeving die in de Omgevingswet opgaat. Maar niet alles verdwijnt; dat komt omdat de Omgevingswet gaat over de fysieke leefomgeving. (Huidige) regels die hier niet over gaan, blijven binnen de huidige wetten in stand; de rest gaat grotendeels over in de Omgevingswet. Dit brengt ons bij de vraag wat het nieuwe toetsingskader wordt.

Op 1 januari 2021 ontstaat er een zogenoemd omgevingsplan van rechtswege; dit is geregeld in het overgangsrecht. Dit plan --ook wel de tijdelijke versie van een omgevingsplan genoemd-- bestaat uit de volgende onderdelen:

- I regels die in een aantal huidige gemeentelijke verordeningen zijn opgenomen;
- II alle op 31 december 2020 geldende gemeentelijke bestemmingsplannen én;
- III de bruidsschat van het Rijk.

Deze drie onderdelen vormen samen een tijdelijke versie van het omgevingsplan. Aanvragen die op of na 1 januari 2021 binnenkomen, worden aan dit tijdelijke omgevingsplan getoetst. Dit tijdelijke plan voldoet dan nog niet aan de vereisten van de Omgevingswet. Uiterlijk in 2029 moet Alblasserdam beschikken over 1 omgevingsplan voor de hele gemeente dat wel aan de wet voldoet.

Het omgevingsplan van rechtswege ontstaat op basis van het overgangsrecht. Als gemeente hoeven wij daar (in principe) niets aan te doen of toe te besluiten. Maar dat zou onverstandig zijn omdat wij in ieder geval het huidige niveau van dienstverlening willen vasthouden. Dat veronderstelt op zijn minst dat wij in staat moeten zijn om de regels, én de verbanden daartussen, uit te kunnen leggen maar ook eventuele tegenstrijdigheden te hebben geanalyseerd.

Een gemeente heeft namelijk vaak nog diverse andere verordeningen met regels op het gebied van de fysieke leefomgeving. Wanneer de Omgevingswet in werking treedt, komen de regels van die andere verordeningen over de fysieke leefomgeving niet in het omgevingsplan. De regels uit deze verordeningen blijven wel geldig maar zullen, als het de fysieke leefomgeving betreft, uiterlijk per 1 januari 2029 vervallen. Een voorbeeld van een verordening die niet in het omgevingsplan van rechtswege terecht komt, is de Algemene Plaatselijke Verordening (APV).

Tijdens de overgangsfase (van 2021 tot 2029) naar het "echte" omgevingsplan moet bepaald worden of Alblasterdam de regels uit deze en andere verordeningen willen voortzetten onder de Omgevingswet. En dat betekent analyseren van de regels én bestuurlijke besluitvorming over het al dan niet opnemen van die regels in een omgevingsplan. Doen wij niets, dan komen deze regels uiteindelijk te vervallen.

En er is nog een tweede reden om goed naar de regels te kijken. De Rijksregels die via de bruidsschat in het omgevingsplan komen, kunnen in strijd zijn met de regels in de gemeentelijke bestemmingsplannen. Als een rijksregel in de bruidsschat strijdig is met zo'n ruimtelijke regel, dan geldt de bruidsschatregel niet. Er is één uitzondering: de rijksregels over bijbehorende bouwwerken en erf- en terreinafscheidingen blijven gelden.

Maar hoe dan ook: de regels zullen geanalyseerd moeten worden om de burgers, bedrijven en instellingen goed en duidelijk te kunnen informeren over de situatie na 1 januari 2021.

Aanvullend is het zo dat het omgevingsplan van rechtswege nog geen omgevingsplan is in de zin van de Omgevingswet. Een omgevingsplan bevat volgens de nieuwe wet "regels met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties" en die zitten nog niet in het tijdelijke omgevingsplan. Een "echt" omgevingsplan, één per gemeente, zal uiterlijk op 31 december 2028 ook moeten voldoen aan de instructieregels van het Besluit kwaliteit leefomgeving én aan de digitale standaarden. Ook Alblasterdam beschikt straks over één omgevingsplan.

Naast overgangsrecht ten behoeve van het omgevingsplan is er ook overgangsrecht voor lopende procedures en vergunningen. Zo worden procedures die zijn gestart vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet afgerond op basis van het oude recht. In het kader van de voorbereidingen heeft dit de aandacht van ons college. Eén van de te beantwoorden vragen is bijvoorbeeld tot welk moment er nog bestemmingsplannen op basis van de huidige wetgeving in procedure kunnen worden gebracht.

Hoewel er op dit moment al de mogelijkheid bestaat om met omgevingsplannen te experimenteren en op te stellen, treft Alblasterdam alleen voorbereidingen om zo spoedig mogelijk na 1 januari 2021 te werken aan een echt omgevingsplan; de prioriteit is gelegd bij het omgevingsloket. Op januari beschikt ook Alblasterdam zo wie zo over de tijdelijke versie van het omgevingsplan. Hier kan zonder meer gewerkt kan worden. Het is wel verstandig om de overgangstermijn naar een echt omgevingsplan zo kort mogelijk te houden en niet te wachten tot 2028. Ons college zal het proces om te komen tot een omgevingsplan daarom nog dit jaar inzichtelijk maken en met u delen.

De bruidsschat

Door de Omgevingswet komen een aantal Rijksregels over naar de gemeenten. Dit pakket van Rijksregels heet ook wel de 'bruidsschat'. De bruidsschat wordt automatisch in het gemeentelijke omgevingsplan van rechtswege geplaatst; het gaat daarbij om regels met betrekking tot milieubelastende activiteiten, bouwwerken, open erven en terreinen, én over gemeentelijke vergunningen.

Milieubelastende activiteiten

De bruidsschatregels die naar het omgevingsplan gaan, hebben vooral betrekking op activiteiten met lokale effecten. Denk bijvoorbeeld aan activiteiten als horeca en het kleinschalig houden van dieren. Of lozing op de riolering (dit heet indirecte lozing) of activiteiten rond de bodem. Maar het kan ook gaan om regels die betrekking hebben op een thema zoals geluid, trillingen en geur.

De Rijksregels over milieubelastende activiteiten die naar het omgevingsplan gaan, komen vooral uit het huidige Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling. Een aantal regels uit het Activiteitenbesluit en Activiteitenregeling komen overigens terecht in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en niet in de bruidsschat.

Bouwwerken, open erven en terreinen

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet vervallen sommige Rijksregels over bouwwerken, open erven en terreinen. Die regels komen via de bruidsschat in het omgevingsplan van de gemeente.

In deze bruidsschat staan twee specifieke zorgplichten: over het gebruik van bouwwerken én over het gebruik en de staat van open erven en terreinen. Deze zorgplichten verplichten om maatregelen te nemen om gevaar voor de gezondheid en veiligheid tegen te gaan. Maar ook de maatregelen die iemand moet nemen om hinder voor de omgeving zoals stank, lawaai of rook tegen te gaan, valt onder de specifieke zorgplicht. En dat een bouwwerk, open erf of terrein in een nette staat verkeert zodat er geen hinder of gevaarlijke situatie ontstaat.

De specifieke zorgplicht geldt voor degene die een bouwwerk, open erf of terrein zelf gebruikt. Bijvoorbeeld een huurder. Maar geldt ook voor degene die het bouwwerk, open erf of terrein laat gebruiken. Bijvoorbeeld een verhuurder.

De bruidsschat plaatst in het omgevingsplan ook inhoudelijke regels over bouwwerken, open erven en terreinen. Het gaat dan om regels over bijvoorbeeld rooilijnen, straatpeil en welstand. Maar ook regels over bluswatervoorzieningen, rioolaansluitingen en opstelplaatsen voor brandweervoertuigen. Een diversiteit aan Rijksregels komt op deze manier via de bruidsschat in het omgevingsplan terecht.

Voorbeeld bruidsschatregel

§ 2.2.6 Cultureel erfgoed

Artikel 2.2.6.1 Vrijstelling van archeologisch onderzoek 1. Als er in dit omgevingsplan regels worden gesteld over het verrichten van archeologisch onderzoek, zijn die regels niet van toepassing op activiteiten met een oppervlakte van minder dan 100 m². 2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing voor zover er met betrekking tot die regels in dit omgevingsplan een andere oppervlakte dan 100 m² is vastgesteld. In dat geval geldt die afwijkende andere oppervlakte.

Gemeentelijke vergunningen

Het Rijk regelde welke gegevens een aanvraag voor een gemeentelijke omgevingsvergunning moest bevatten. Het Rijk regelde ook welke voorschriften een gemeentelijke omgevingsvergunning kan bevatten over archeologische monumentenzorg. Deze Rijksregels vervallen onder de Omgevingswet en komen in het tijdelijke omgevingsplan terecht.

Het is goed om even stil te staan bij de zo juist genoemde monumentenzorg of liever: de bescherming van cultureel erfgoed. Naast de Omgevingswet regelt ook de Erfgoedwet bescherming van ons

cultureel erfgoed. De vuistregel voor de verdeling tussen de Erfgoedwet en de nieuwe Omgevingswet is: " De omgang met het cultureel erfgoed in de fysieke leefomgeving is geregeld in de Omgevingswet. Gemeenten krijgen de zorgplicht voor Rijksmonumenten en dienen hiervoor een commissie in het leven te roepen. Het aanwijzen van cultureel erfgoed en de zorg voor cultuurgoederen in overheidsbezit is geregeld in de Erfgoedwet."

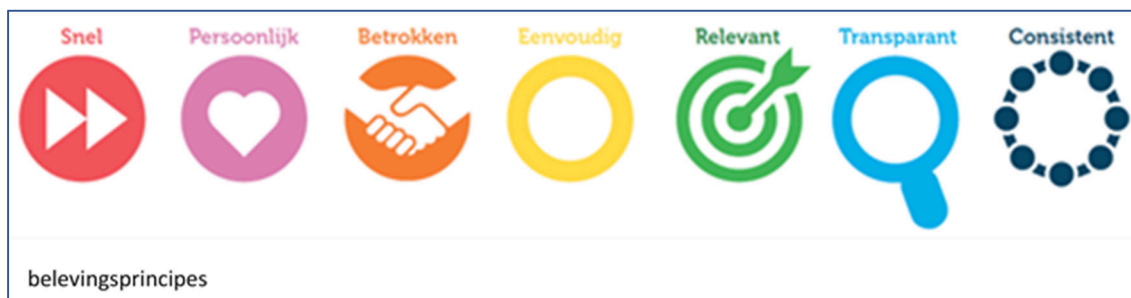
Voor gemeentelijke monumenten bevat de bruidsschat overgangsrecht. Een gemeentelijke verordening kan een gemeentelijk monument of archeologisch monument aanwijzen of "voorbeschermen". In de bruidsschat staat overgangsrecht voor op grond van zo'n verordening aangewezen of voorbeschermde monumenten. Dit overgangsrecht geldt totdat het omgevingsplan voorziet in een functieaanduiding "gemeentelijk monument".

De bruidsschat heeft vooral betrekking op het onderdeel vergunningen en meldingen. Het omgevingsloket speelt hier een belangrijke rol in. Samen met de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, onze uitvoeringspartner, én binnen de regio Drechtsteden wordt invulling gegeven aan dat omgevingsloket. Bovendien is het zo dat de Rijksregels ook nu al gelden en toetsing aan deze regels ook nu al plaatsvindt. Dat is dus niet nieuw. Wel nieuw is dat gemeenten straks zelf verantwoordelijk zijn voor deze regels.

De zojuist aangehaalde Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid zal op 1 januari 2021 klaar zijn voor de Omgevingswet om taken voor de gemeente Alblasterdam te kunnen uitvoeren en de dienstverlening op minimaal hetzelfde niveau voort te zetten. De Omgevingsdienst heeft inmiddels een impactanalyse uitgevoerd en het werkproces 'vergunningen' herschreven. Ook is een regio-brede werkgroep aan de slag gegaan met het vooroverleg. Onder de Omgevingswet wordt dit vooroverleg een belangrijke schakel in het vergunningenproces. Dit jaar worden hier nadere afspraken over gemaakt.

Veranderingen voor college en raad.

Met de komst van de Omgevingswet verandert het wettelijke kader en daarmee de bevoegdheden van raad en college. Ook het onderwerp wordt verbreed: van goede ruimtelijke ordening naar het hele speelveld van de fysieke leefomgeving. Van bestemmingen en functies in een bestemmingsplan gaan we straks naar thema's, waarden en belevingswerelden in een omgevingsvisie en -plan.

Dit heeft invloed op de manier waarop u samen met ons college uw bestuurlijke rol invult.

Er zijn drie bestuurlijke rollen te onderscheiden:

Kaderstellende rol

U krijgt een grotere rol bij het stellen van de kaders aan de voorkant maar een kleinere rol bij de uitvoering. Zo stelt u de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan en de aanpassingen hier aan vast maar vervalt straks de verklaring van geen bedenkingen. En krijgt u verzawaard adviesrecht; over de invulling van dit recht zal nadrukkelijk moeten worden nagedacht.

Volksvertegenwoordigende rol

U geeft ruimte aan burgerinitiatieven (ja, mits-houding). Dit betekent onder meer het vormgeven en monitoren van het participatieproces, maar ook het vroegtijdig in gesprek gaan met samenleving en/of betrokkenen. U zult gevallen van activiteiten moeten aanwijzen waarin participatie van en overleg met derden verplicht is. Hierover zullen wij nog dit jaar met u van gedachten wisselen en tot besluitvorming komen.

Controlerende rol

Uw controlerende rol verandert nauwelijks omdat deze vooral in andere wetgeving is geregeld.

Ook de manier van werken verandert omdat er een verschuiving plaatsvindt van 'goede ruimtelijke ordening' naar 'een evenwichtige toedeling van functies' binnen de fysieke leefomgeving.

Overheden, dus ook de gemeente moeten, meer dan nu, anders denken én samenwerken als één overheid. En dat gaat niet met statische plannen. Als gemeentelijke overheid zullen wij, door het constant volgen van de beleidscyclus, in staat moeten zijn mee te bewegen met maatschappelijke veranderingen. In de bijlagen, behorend bij deze raadsinformatiebrief, is opgenomen hoe de Omgevingswet in de beleidscyclus verwerkt zit. Alblisserdam zal ook op deze manier invulling geven aan (werk)processen.

Ter illustratie van de veranderde rol is ons college uitgedaagd om niet langer te denken in de 'oude' portefeuillestructuur van bijvoorbeeld ruimtelijke ordening, onderwijs, communicatie en openbare ruimte maar gebiedsgericht en in termen van activiteiten en thema's zoals werkgelegenheid en duurzaamheid. Ook ons college gaat hier mee aan de slag. Wij nodigen u uit om ook op deze manier naar dossiers te kijken.

Tot slot

Ons college beseft dat het om veel informatie gaat en dat er nog stappen te zetten zijn. Deze raadsinformatiebrief is een van de manieren waarop wij u blijvend willen informeren over het proces en de inhoud.

Om goed inzicht te krijgen in de veranderingen adviseren wij u ook om voldoende tijd in te ruimen voor kennisverwerving en dialoog. Ons college ondersteunt u hier graag bij. Wij informeren u zoveel via de commissie grondgebied en nog te organiseren bijeenkomsten. Ook landelijk wordt er veel georganiseerd voor raadsleden ter voorbereiding op de Omgevingswet; informatie hier over zullen wij delen met de griffie.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

de secretaris
S. van Heeren

de burgemeester
J.G.A. Paans

Bijlage behorend bij raadsinformatiebrief

Welke wetten gaan er op in de Omgevingswet?

Wetten die geheel of grotendeels opgaan in de Omgevingswet:

- Belemmeringenwet landsverdediging;
- Belemmeringswet privaatrecht;
- Crisis- en herstelwet;
- Interimwet stad en Milieubenadering;
- Ontgrondingenwet;
- Planwet verkeer en vervoer;
- Spoedwet wegverbreding;
- Tracéwet;
- Waterwet (een groot deel van de Waterwet vervalt);
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
- Wet ammoniak en veehouderij;
- Wet geurhinder en veehouderij;
- Wet hygiëne veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden;
- Wet inzake de luchtverontreiniging;
- Wet ruimtelijke ordening.

Wetten die via aanvullingswetsporen (*) in de Omgevingswet opgaan:

- Wet bodembescherming (wordt Aanvullingswet bodem);
- Wet geluidhinder (+ hoofdstuk 11 Milieubeheer) (wordt Aanvullingswet geluid);
- Wet natuurbescherming (wordt Aanvullingswet natuur);
- Onteigeningswet (wordt Aanvullingswet grondeigendom);
- Wet voorkeursrecht gemeenten (wordt Aanvullingswet grondeigendom);
- Wet inrichting landelijk gebied (wordt Aanvullingswet grondeigendom);
- Wet agrarisch grondverkeer (wordt Aanvullingswet grondeigendom).

(*) Er zijn vier aanvullingssporen met aanvullingen voor de Omgevingswet, de AMvB's en de Omgevingsregeling. Betrokken thema's zijn natuur, bodem, geluid en grondeigendom.

Wetten waarvan onderdelen in de Omgevingswet opgaan:

- Elektriciteitswet;
- Gaswet;
- Mijnbouwwet;
- Monumentenwet 1988;
- Spoorwegwet (inclusief spoorwegwet 1875);
- Waterstaatswet 1900;
- Wet lokaal spoor;
- Wet bereikbaarheid en mobiliteit;
- Wet luchtvaart;
- Wet milieubeheer;
- Woningwet.

Er is daarnaast een aantal wetswijzigingen in procedure die een relatie hebben met de Omgevingswet:

Wet kwaliteitsborging bouwen

Deze wijziging treedt tegelijk met de Omgevingswet in werking.

Wijziging van de Algemene wet bestuursrecht (Awb)

Het doel van dit wetsvoorstel is een goede afstemming tussen de Awb en de Omgevingswet.

Bekendmakingswet (Wet elektronische publicaties)

Bekendmakingen staan voortaan in officiële elektronische publicatiebladen.

Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen (WKPB)

Regelt de ontsluiting van publiekrechtelijke beperkingen via de basisregistratie kadaster.

Bijlage Omgevingswet in de beleidscyclus

Onderdeel	Instrument	Inhoud	Bevoegdheid	
			Nu	Straks
Beleidsontwikkeling	Omgevingsvisie	Ambitie	Raad	Raad
Beleidsdoorwerking	Programma	Maatregelen	Raad	College
Uitvoering	Omgevingsplan	Regelgeving	Raad	Raad
	Vergunning	Uitvoering	College	College
	Afwijking bp/op		Raad	Raad of College
Terugkoppeling	Monitoring	Terugkoppeling	Raad	Raad

Beleidsontwikkeling

Het bovenste kwart aan de rechterzijde van de cyclus heet beleidsontwikkeling. Dit staat voor de visievorming. De omgevingsvisie is een samenhangende visie met strategische hoofdkeuzes van beleid voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn.

Belangrijke input voor een omgevingsvisie is het resultaat van het vorige kwart van de beleidscyclus: terugkoppeling. Ofwel: monitoring en evaluatie. De signalen uit monitoring en evaluatie kunnen aanleiding zijn voor aanpassing van een omgevingsvisie.

Eventueel kan de provincie of gemeente de omgevingsvisie aanvullen met een uitvoeringsparagraaf, zoals verplicht is bij de structuurvisies op grond van de Wet ruimtelijke ordening. Maar dat hoeft niet.

Programma's zijn soms ook visievormend. Bijvoorbeeld als de overheid in het programma het beleid uit de omgevingsvisie voor een onderdeel van de fysieke leefomgeving, een aspect of gebied uitwerkt.

Beleidsdoorwerking

De overheid kan de gewenste kwaliteiten van de fysieke leefomgeving of onderdelen daarvan concreter maken door die ook stevig juridisch vast te leggen. Daarmee kunnen ook andere overheden worden gebonden om mee te werken aan de realisatie van het beleid. Dat kan bijvoorbeeld door eisen vast te leggen in omgevingswaarden, of door een programma vast te stellen.

De overheid kan in programma's concrete maatregelen opnemen die leiden tot de vastgelegde en gewenste kwaliteit van een onderdeel van de fysieke leefomgeving, een aspect of een gebied. Deze programma's dienen ter uitwerking van het beleid uit de visie. Daarnaast zijn er verplichte programma's voor water, voor geluid en – als niet voldaan wordt aan omgevingswaarden – voor luchtkwaliteit. Een bijzondere vorm van een programma is de programmatische aanpak. Deze vorm van het programma omvat niet alleen maatregelen die bijdragen aan de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, maar stuurt ook op de toelating van activiteiten of projecten.

De doorwerking van het beleid van provincies en het Rijk kan ook door middel van instructieregels over taken en bevoegdheden van andere overheden.

Uitvoering

In het onderste kwart aan de linkerkant van de cyclus staat de uitvoering centraal. Dat gebeurt door de initiatiefnemers van activiteiten en projecten: burgers, bedrijven of overheden die iets willen ontwikkelen. Hiermee is dit kwart een uitzondering op de andere 3, waarin alleen de overheid centraal staat. Voorop staat de eigen verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer, die tot uitdrukking komt in een algemene zorgplicht. Waar inkadering van activiteiten door de overheid nodig is, gebeurt dat zo veel mogelijk door algemene regels.

Als toestemming van de overheid nodig is, verloopt die in principe via een omgevingsvergunning. Daarnaast kent de Omgevingswet het projectbesluit. Hiermee kan een overheidsinstantie zelf de regie nemen over de besluitvorming voor een project waarvoor zij verantwoordelijk is. Bijvoorbeeld de aanleg van een snelweg of een dijkverlegging.

Terugkoppeling

Het bovenste kwart aan de linkerkant staat voor terugkoppeling. Met toezicht en handhaving ziet de overheid toe op naleving van de algemene regels en vergunningvoorschriften. Via monitoring brengt de overheid de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in beeld. Uit evaluatie blijkt of bijstelling van de beleidsdoelen en/of aanpassing van de inzet van instrumenten nodig is.

De keuze voor de instrumenten bepaalt het soort terugkoppeling. Als een gemeente bijvoorbeeld juridische regels in het omgevingsplan zet, spelen in de terugkoppelingsfase toezicht en handhaving een belangrijke rol. Maar als de gemeente kiest voor een programma, zullen in de terugkoppelingsfase vooral monitoring en evaluatie belangrijk zijn.